

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 8.07072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

за магістерською програмою «Податкова справа»

на тему: «Мито як фінансовий ресурс Державного бюджету України та
інструмент фінансової політики»

Виконавець:

студентка фінансово - економічного
факультету

Сучкова Ірина Вікторівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

професор, к.е.н. Дубовик О.Ю. _____

/підпис/

Зміст

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретичні засади митного оподаткування.....	5
1.1. Сутність мита та його необхідність в сучасних умовах.....	5
1.2. Функції та види мита.....	15
1.3. Порядок митно-тарифного оподаткування в Україні.....	23
Розділ 2. Аналіз та оцінка мита як фіскального ресурсу України.....	35
2.1. Аналіз динаміки митних надходжень до Державного бюджету України.....	35
2.2. Резерви зростання надходжень до Державного бюджету України.....	48
2.3. Оцінка впливу митно – тарифного регулювання на розвиток національної економіки.....	55
Розділ 3. Перспективи збільшення дохідної частини Державного бюджету України за рахунок надходжень митних платежів.....	71
3.1. Імплементация зарубіжного досвіду використання митних платежів у вітчизняну практику.....	71
3.2. Основні напрями реформування митно – тарифного регулювання....	79
3.3. Рекомендації щодо прогнозування збільшення надходжень митних платежів.....	85
ВИСНОВКИ.....	92
Список використаних джерел.....	95
Додатки.....	100

Вступ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки одним з найважливіших питань залишається необхідність митно – тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Оскільки останнім часом дослідження науковців та статистичні дані демонструють активну участь України у світових господарських відносинах. Але не дивлячись на таку інтеграцію, Україна, як і кожна держава, намагається захищати національний ринок та створювати конкурентоспроможні умови для національних виробників.

Мета митно – тарифного регулювання полягає в аналізі зовнішньої діяльності країни, сприятливо впливати на розвиток торгівельних відносин з іншими країнами, а також підтримувати національного виробника.

Саме митно – тарифне регулювання впливає на обсяги експортно – імпорتنих операцій країн, що є одними з найважливіших показників ефективності економіки країни.

Через підписання Україною Згоди про асоціацію з ЄС відбулися певні зміни в економіці країни, в тому числі і в митно – тарифному регулюванні. Таким чином, проблематика реформування митно – тарифного регулювання в Україні одне з найважливіших питань на шляху інтеграції України до світових господарських організацій.

Мета дослідження. Метою даної магістерської роботи є визначення впливу мита на результати діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та впливу на формування Державного бюджету України.

Для досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання:

- розглянути суть, функції та види мита як податку;
- проаналізувати місце мита серед інших податків;
- проаналізувати вплив мита на обсяги експортно – імпорتنих операцій;
- провести прогнозування надходжень мита до бюджету України;

- визначити проблеми адміністрування митних платежів;
- запропонувати основні напрямки реформування української митниці.

Об'єктом дослідження є система митно-тарифного регулювання в Україні.

Предметом дослідження є відносини між державою та суб'єктами господарювання з приводу нарахування та сплати митних платежів.

При написанні даної роботи використовувалися наступні **методи**:

- системний - при вивченні мита як одного з податків податкової системи України;
- порівняльний – при порівнянні мита з прямими та непрямими податками;
- статистичний – при вивченні статистичних даних щодо динаміки митних надходжень до бюджету;
- історичний – при вивченні становлення мита як податку;

При вивченні даної теми використовувалася функція «Майстер діаграм» MS Excel.

Інформаційною базою слугували законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, наукові роботи вітчизняних вчених з приводу митного оподаткування в Україні, звіти Державної казначейської служби України, статистичні дані Державної служби статистики України, звіти Державної фіскальної служби України, а також статистичні дані Всесвітнього банку «Doing Business».

Висновок

Отже, мито – це непрямий податок, що стягується з товарів, що ввозяться, вивозяться або прямують транзитом через кордони України.

Основною задачею митної політики, що формує та реалізує держава повинна бути спрямована на побудову раціональної структури експорту та імпорту, але за умови відсутності прямого втручання держави в цю сферу. Саме митна політика відіграє одну з найважливіших ролей регулювання зовнішньоекономічної діяльності країни, тому обрання правильної її тактики та стратегії є одним з пріоритетних завдань держави.

В період активної інтеграції економіки України у світовий господарський простір та лібералізації зовнішньоекономічної діяльності митно – тарифне регулювання особливо необхідне. Пояснюється це тим, що мито не лише наповнює бюджет України, але й регулює співвідношення між експортом та імпортом, валютними надходженнями та витратами, що здійснюються на території країни, тобто впливає на стан платіжного балансу країни.

За результатами дослідження в сучасних умовах значне місце в доходах Державного бюджету України посідають саме податки на зовнішньоекономічну діяльність, серед яких і мито. Тому слід приділити увагу використанню сучасних електронних систем і технологій. Побудова оптимальної моделі порядку стягнення мита на сучасному етапі є необхідною умовою для підвищення ефективності діяльності української митниці.

Основним етапом при адмініструванні митних платежів є процес визначення митної вартості товару. Саме від правильності визначення митної вартості залежать обсяги надходження мита до доходів державного бюджету України. На даному етапі розвитку проблема заниження митної вартості залишається актуальною.

Ще одна важлива роль мита полягає у тому, що мито несе не лише фіскальну функцію, але й регулюючу. І необхідно відмітити, що більшість торгівельних організації надають перевагу саме митному регулюванню перед

нетарифними методами, оскільки застосування мита створює більш прозору систему діяльності та більше відповідає умовам ринкової економіки. Таким чином, митне регулювання є важливим важелем впливу на регулювання зовнішньоекономічних відносин України.

Регулюючий ефект митно – тарифного регулювання полягає у тому, що від нього залежить формування експортно – імпоротної структури країни. Таким чином, від митного тарифу залежить стан зовнішньоторгівельного балансу країни, тому що саме завдяки миту може стимулюватися чи стримуватися рух товарів через кордони країни, при цьому, це може бути як відносно одного товару, так і загального товарного обороту певної країни.

На сьогоднішній день митна система України перебуває на етапі перебудови та приведення її у відповідність до європейських стандартів.

Особлива увага приділяється укладанню двосторонніх договорів з країнами. Що призводить до розширення географічної структури експорту та імпорту та розвитку зовнішньоекономічної діяльності України в цілому. Даний процес є неминучим, оскільки його зумовили глобалізаційні процеси, а саме інтернаціоналізація.

Підписання угоди про Асоціацію України та ЄС призводить до того, що необхідно імплементувати положення митного законодавства ЄС в митне законодавство України. Загалом, планується впровадити приблизно 70-80% положень Митного кодексу ЄС в митне законодавство України. В цілому, це положення стосується створення всеохоплюючої зони вільної торгівлі.

Зона вільної торгівлі – це тип міжнародного об'єднання країн, за якої в країнах, що приймають участь в цьому об'єднанні скасовуються митні збори та кількісні збори та кількісні обмеження торгівлі між собою. Також слід відмітити, що ця угода передбачає скасування між Україною та ЄС імпорتنі та експортних квот.

Наступної важливою характеристикою зони вільної торгівлі є скасування технічних бар'єрів. З цього слідує, що Україна зобов'язана привести всі свої стандарти у відповідність з системами стандартизації ЄС. Це

дасть змогу українським товаровиробникам торгувати з європейськими на тих самих умовах, як і бізнесу всередині ЄС.

Таким чином, запровадження зони вільної торгівлі зумовить розширення вибору споживчих товарів на вітчизняному ринку, зниження зростання цін на товари та послуги, а також сприятиме інноваційному розвитку країни.

Але, як продемонстрував проведений аналіз, то зовсім не усі регіони переорієнтувалися на європейський ринок. Звичайно, велика кількість змін потребує багато часу.

Отже, для підвищення ефективності діяльності української митниці у напрямку євроінтеграції, Україні слід проводити велику кількість заходів щодо покращення усіх аспектів роботи даного органу. Перш за все, слід провидити митне законодавство у відповідність до митного законодавства ЄС, спрощувати митні процедури для покращення рівня привабливості для інвесторів, а також впровадження електронного декларування, що діє у розвинених країнах. Для зменшення обсягів контрабандних операції необхідно посилювати митний контроль, а також впроваджувати систему митного пост – аудиту.

Якщо заходи щодо реформування митниці будуть впроваджуватися раціонально та мати всеохоплюючий характер, то підвищення ефективності діяльності не змусить довго чекати.

Список використаних джерел

1. Стужук Т. М. Митні платежі як надійне джерело наповнення бюджету / Т. М. Стужук [Електроний ресурс] – режим доступу:
2. Флорінська А. О. Мито як фіскальний ресурс державного бюджету України / А. О. Флорінська , І. Л. Загреба // Наукові записки: зб. наук. пр. – Кіровоград : КНТУ, 2012. – Вип. 12, ч. 1. – С. 223 – 226.
3. Батанова Л. О. Поняття, сутність та особливості адміністрування митних платежів / Л. О. Батанова // Lex Portus. – 2016. - №2.
4. В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. В. Барабанова, І.І. Криштопа. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання): Теоретично-методичний посібник. - К.: Кондор, 2011. - 429 с.
5. Сідельникова Л.П., Чижова Т.В., Якуша Я.В. Оподаткування суб'єктів підприємництва: Навч. посібник. / Л.П. Сідельникова, Т.В. Чижова, Я.В. Якуша. - К.: Видавництво Ліра-К, 2013.-424 с.
6. Калетнік Г. М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. - К.: "Хай-Тек Прес", 2011.
7. Сідельникова Л. П. Науково – теоретичне підґрунтя концепції формування доходів державного бюджету / Л. П. Сідельников // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ – 2013. - №1
8. Тюрїна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства / навчальний посібник / Н. М. Тюрїна, Н. С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 408 с.
9. Карамбович І. М. Мито як елемент системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності [Електроний ресурс] – Режим доступу:
10. Тюрїна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства навчальний посібник / Н. М. Тюрїна, Н. С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 408 с.
11. Митний кодекс від 03.12. 2017 №4495 – 17 [Електроний ресурс] – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

- 12.Офіційний веб-сайт Державної Казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
- 13.Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 14.Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
- 15.Гребельник О. П. Аналіз наслідків застосування додаткового митного платежу як регулятивного заходу стабілізації платіжного балансу / О. П. Гребельник // Вісник КНУТД. – 2016. - №5
- 16.Петрова Г. Є. Економічна безпека сучасної зовнішньої торгівлі України / Г. Є. Петрова // Економіка. – 2013. -№1
- 17.П.Гайдуцький. Україна і Митний союз: проблеми інтеграції//Дзеркало тижня.Україна. 2013. №11
- 18.Запорожець О. Ф. Адміністрування митних платежів: аналіз та прогнозування надходжень до Державного бюджету / О. Ф. Запорожець // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2011. - №4
- 19.Офіційний веб-сайт Всесвітнього банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org>
- 20.Фільо М. М. Проблема втрат бюджету від надання податкових пільг та шляхи її вирішення / М. М. Фільо // Економічний часопис. – 2012. - №4
21. Точиліна І. В. Аналіз основних тенденцій щодо надання податкових пільг в Україні в контексті стимулювання інноваційного розвитку / І. В. Точиліна // Економіка та держава. – 2015. - №7
- 22.Архирейська Н. В. Аналіз ефективності процедур митного контролю / Н. В. Архирейська // Вісник АМСУ. Серія «Економіка». – 2014. - №1
- 23.Жмурко Н. В. Проблемні аспекти стягнення митних платежів [Електронний ресурс] – Режим доступу:
- 24.Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М.

- Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014.
25. Мартинюк В. О. Оцінка фіскального потенціалу митної системи України / В. О. Мартинюк [Електроний ресурс] – режим доступу:
26. С.Салівон. Рейтинги експорту товарів із України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
27. Юрчук Д. Д. Вплив митно – тарифного регулювання на зовнішньоекономічну діяльність [Електроний ресурс] – режим доступу:
28. С.Салівон. Рейтинги імпорту товарів в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
29. Панченко Ю. К. Торговля стала вільною не для всіх. Статистика експорту регіонів України [Електроний ресурс] – режим доступу:
30. Баженов І. Н. Зовнішня торгівля України [Електроний ресурс] – режим доступу:
31. Мудрак Р. П. Експорт українського продовольства: стан, тенденції, причини / Р. П. Мудрак // Економіка України. – 2014. - №5
32. Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину: Закон України від 22.01.2012 № 180/96 – ВР [Електроний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/180/96-вр>
37. Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур: Закон України від 22.01.2012 №1033-14 [Електроний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1033-14>
34. Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів: Закон України від 04.08.2017 №216 – 15 [Електроний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/216-15>
35. Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легированих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використання: Закон України від 01.06.2012 №441 - 16 [Електроний ресурс] – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/441-16>

36. Грищенко А.А. Державне стимулювання ЗЕД як умова захисту національних інтересів України // Наук. вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка. – 2010. – № 30. – с. 235-238.
37. Ожема С.В. Концептуальні питання стратегічного розвитку ЗЕД в системі державного регулювання // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». – 2011. – №4(7) – с. 37-39.
38. Сторожук О. В. Митно – тарифне регулювання як фактор забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави і умовах євроінтеграції / О. В. Сторожук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. - №17
39. Попова Л. В. Налоговые системы зарубежных стран: учебно – методическое пособие / Попова Л. В., Дрожжина И. А., Маслов Б. Г. – М.: Дело и Сервис, 2008.
40. Новікова К. І. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та можливості його застосування в Україні [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/57999.doc.htm
41. Харкавий М. І. Митний пост – аудит: зарубіжний досвід та вітчизняна практика / М. І. Харкавий // Світ фінансів. – 2013. - №3.
42. Бережнюк І. Г. Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика : монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. - Хмельницький. : ПП. Мельник А.А., 2014
43. Онуфрик С. Я. Зарубіжний досвід реформування органів державного управління у сфері доходів і зборів / С. Я. Онуфрик // Державне управління. – 2014. - №3
44. Митне регулювання в ЄС та Україні: порівняльно – правове дослідження: Науково – практичний посібник / Мароха В., Олійник Н., Омельченко О., Полонський О., Ропотан О., за науковою редакцією А. В. Мазура. – К.: ТОВ «Ніка-Прінт», 2005.

45. Ченцов В. В. Досвід модернізації митної служби США та можливості його імплементації в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Ченцов. – Режим доступу: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/ChentsovStat.pdf>
46. Пісьмаченко Л. М. Досвід державного регулювання зовнішніх економічних відносин у країнах із розвинутою ринковою економікою [Електронний ресурс] / Л. М. Пісьмаченко. – Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/Debu/2007-1/doc/5/02.pdf>
47. Скрябіна Д. С. Зарубіжний досвід державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Д. С. Скрябіна. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/2011_1/files/DU111_23.pdf
48. Комзюк В. Т. Щодо використання зарубіжного досвіду в регулюванні адміністративно-правового статусу митних органів України / В. Т. Комзюк // Форум права. – 2016. – № 1. – С. 110–115 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_20.pdf
49. Бойкова М.В. Зарубежный опыт таможенного администрирования / М.в. Бойкова; под общ. ред. в.в. Макрусева. М.: РИО Российской таможенной академии, 2017. 130 с.
50. Т. Ліпихіна . Реформування митно – тарифного регулювання в умовах інтеграції України у світовий економічний простір//Формування ринкової економіки в Україні. 2009. №21
51. Федчишин Ю. В. Реформа митниці. Повна зміна системи [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://dt.ua/macrolevel/reforma-mitnici-povna-zmina-sistemi-.html>
52. Постанова Верховної Ради України Про вдосконалення діяльності органів Державної фіскальної служби України від **19.06.2015 № 2134а**